

"Havas ve hasiyetler dahi, kudretin tecelliyatına ve lem'alarına isim ve ünvanlardır." cümlesini açıklar mısınız?

Kainattaki bütün kanunlara, prensiplere, kurallara, Allah'ın kudret sıfatının birer tecellisi, birer cilvesi nazarı ile bakabiliriz. İrade sıfatının arşı olan alem-i emirde, kanunların emri yazıldıktan ve verildikten sonra o emrin tatbik ve uygulamasını kudret sıfatı yapar.

Misal; alemi emirde suya kaldırma kuvveti, güneşe itme ve çekme kuvveti verilir; verilen bu kuvvetin tatbik ve eyleme dökmek işini de kudret sıfatı yapar.

Üstad Hazretleri bu hususa şöyle işaret eder;

"Fakat caizdir ki, her bir şeyin esası zannettikleri olan **cezb, def, hareket, kuva gibi emirler, adetullahın kanunlarına birer isim olsun. Lakin kanun, kaidelikten tabiiliğe ve zihnilikten hariciliğe, itibariden hakikate ve aletiyetten müessiriyete geçmemek şartıyla kabul ederiz."**(1)

Burada havas ve hasiyetlerden kast edilen şey; kainattaki kanun ve kaidelerdir. Suyun kaldırma, yerin çekim kuvveti gibi.

Özetleyecek olursak; suyun kaldırma işini kudret yapar, güneşin cisimleri çekme ve itme işlerini yapan da kudrettir, yerin cisimleri çekme işini de kudret yapar. Kudret nerde tecelli ederse o tecelli ettiği işin ve icraatın adı ile anılır, ismi ile söylenir, hepsinin gerçek faili ise kudrettir. Yoksa o azim işleri vehmi ve zihni olan kanunlara ve hasiyetlere havale etmek cehaletin en koyu derecesidir.

(1) bk. [Mesnevi-i Nuriye, Nokta.](#)